

Aprob,
Avocatul Poporului,

Renate Weber

RAPORT

privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
Inspectoratului de Poliție Județean Sibiu, județul Sibiu

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Sibiu, județul Sibiu este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a Torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. În acest sens, MNP poate vizita anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din OPCAT.

În temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 16 martie 2021 a fost efectuată o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Sibiu.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul Centrului Zonal Alba: doamna Ioana Felicia Boțan-jurist, doamna Ioana Cristina Aldeșiu - medic, domnul Mihai Copăceanu - psiholog și doamna Elena Pătruț, reprezentant al Organizației Neguvernamentale Fundația "Un Copil, o Speranță" Sibiu.

Obiectivul vizitei l-a constituit consolidarea protecției persoanelor aflate în custodia poliției împotriva relelor tratamente, verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 și alte aspecte relevante în domeniul protecției împotriva tratamentelor inumane și degradante. Vizita s-a desfășurat respectând normele de prevenire a infectării cu virusul COVID-19, normele de igienă și dezinfectare, păstrând distanțarea socială și purtând echipament de protecție pe toată durata vizitei. De asemenea, personalul din cadrul centrului cât și persoanele private de libertate au purtat mască de protecție sanitară.

Echipele de vizită au avut întrevederi inițiale și finale cu șeful Inspectoratului de Poliție Județean Sibiu, domnul chestor de poliție Ivancea Tiberiu-Iulian, cu adjunctul șefului Inspectoratului de Poliție Județean Sibiu, domnul comisar-șef de poliție Tarnu Lucian-Ioan și cu șeful Centrului de Reținere și Arestare Preventivă, doamna comisar șef de poliție Halmaghi Anca Mihaela, obținând informațiile și documentele solicitate și beneficiind de întreaga colaborare din partea angajaților centrului. A fost vizitat centrul cu toate dotările, camerele, curtea de plimbare și au fost purtate discuții în condiții de confidențialitate cu persoanele private de libertate care și-au dat acordul în acest sens.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

2.1. Condiții de cazare

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (C.R.A.P.) asigură primirea, înregistrarea, încarcerarea, supravegherea, paza, transferul, punerea în libertate și respectarea drepturilor și libertăților persoanelor private de libertate.¹

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă este situat la demisolul clădirii Inspectoratului de Poliție Județean, dispunând de un număr de 29 de locuri de cazare împărțite în camere cu câte un pat, două, cinci și șase paturi.

¹ Regulamentul de ordine interioară al centrului de reținere și arestare preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Sibiu, p. 39 (17.02.2021)

La data vizitei erau custodiate 22 de persoane (17 cu mandat de executare și 5 cu ordonanță de reținere), dintre care o persoană de sex feminin. Pe parcursul vizitei, două persoane au fost puse în libertate fiind cu ordonanță de reținere. Nu erau custodiați minori, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane de cetățenie străină sau alte categorii vulnerabile. Nicio persoană custodiată și niciun angajat nu era infectat cu coronavirus și nu se aflau în izolare sau carantinare. Pe parcursul ultimilor ani nu au fost înregistrate situații de aglomerare. Conform informațiilor transmise de Inspectoratul General al Poliției Române (adresa nr. 846.586/26.01.2021) pentru C.R.A.P. Sibiu, gradul mediu de ocupare aferent anului 2020 a fost de 44 %. În anul 2019 au fost custodiate 546 de persoane (dintre care 32 femei, 513 bărbați și 41 minori) și în anul 2020 au fost custodiate 470 de persoane (dintre care 35 femei, 435 bărbați și 23 minori).

Centrul prezenta condiții corespunzătoare de cazare, camerele asigurau spațiul de cazare (minim 4m² persoană), erau curate și igienizate. În unele camere iluminatul natural era insuficient dar era suplimentat cu iluminatul artificial. Toate camerele aveau acces la grupul sanitar, toaletă și duș. Apa caldă era furnizată două zile pe săptămână. De subliniat, că **Centrul nu avea amenajată o cameră și o baie adaptată persoanelor cu dizabilități și nici acces adaptat nevoilor persoanelor cu deficiențe locomotorii**. Astfel, în situația reținerii sau arestării unei persoane cu dizabilitate aceasta ar fi întâmpinat dificultăți atât în ceea ce privește accesul în centru cât și folosirea camerei sau a grupului sanitar. Mai mult, accesul la grupul sanitar se făcea pășind pe una-două trepte.

Subliniem prevederile articolului 12 (15) și (16) din Regulamentul centrelor²: *în fiecare centru vor fi prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități și în cazul persoanelor private de libertate cu dizabilități vor fi prevăzute camere de cazare dotate corespunzător.*

Prin urmare **se recomandă adaptarea accesului în centru și de amenajarea unei camere cu baie care să fie folosită de persoanele cu deficiențe locomotorii**, în cazul custodierii acestora, condiții care să respecte demnitatea umană.

În fiecare cameră erau instalate boxe care transmiteau un post local de radio, la o intensitate a sunetului care nu putea fi reglată/controlată de persoana din cameră. În ceea ce privește dreptul la informație cât și ca modalitate de a petrece timpul liber, de precizat că **niciuna dintre camere nu avea în dotare televizoare, acest fapt fiind sesizat ca deficiență și de persoanele private de libertate**. De fapt, unele persoane private de libertate, neavând ceas personal nu au putut comunica ora exactă.

Dreptul la informație este stipulat în mai multe articole din Regulament, acesta putându-se realiza prin mai multe mijloace (radio, reviste, ziare) însă și prin intermediul televiziunii. Art. 105 alin. (1) precizează *dreptul persoanei private de libertate la informații de interes public*, iar art. 106 alin. (3) precizează că *în situația centrelor care nu sunt dotate cu televizoare în camere de deținere, se asigură, accesul persoanelor private de libertate la televizorul din spațiul destinat activităților recreative*. Articolul 75 alin. (3) precizează urmărirea emisiunilor de televiziune în timpul destinat recreerii.

Camerele erau dotate cu masă, însă **în niciuna din camere nu erau scaune** necesare pentru servirea hranei la masă, persoanele private de libertate precizând că servese masa în picioare sau pe pat. În unele camere, ferestrele aveau deschidere exclusiv exterioară, ceea ce crea dificultăți în aerisirea camerelor. Se recomandă așadar achiziționarea scaunelor și adaptarea sistemului de închidere/deschidere a ferestrelor camerelor de deținere pentru

² Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018

ventilarea la o temperatură optimă, în condiții de siguranță. Pe holul centrului era amenajată o bibliotecă, persoanele private de libertate împrumutau cărți, multe persoane având în cameră una sau mai multe cărți.

Dreptul la convorbiri telefonice era respectat, conform Regulamentului, persoanele private de libertate având la dispoziție o cabină telefonică care le asigura confidențialitatea. Dreptul la cumpărături era respectat, însă persoanele custodiate și-au exprimat nemulțumiri cu privire la frecvența efectuării cumpărăturilor - o dată la două săptămâni și la faptul că unele alimente erau interzise. Dreptul la plimbare zilnică era asigurat, centrul avea o curte de plimbare acoperită, însă aceasta **nu era dotată cu aparate pentru exerciții fizice sau/și cu bănci pentru odihnă/repaus.**

Dreptul la vizită era asigurat, centrul avea în dotare un spațiu pentru realizarea vizitelor cu dispozitiv de separare. Cu privire la modul de realizare a vizitei în cazul minorilor, s-a constatat că nu se puteau acorda vizite fără dispozitive de separare fapt care încalcă prevederile legale. Articolul 248 alin. (3) din Regulamentul din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede explicit: *În vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale, minorului i se acordă, de regulă, vizita fără dispozitiv de separare.* Se recomandă astfel adaptarea sectorului vizită astfel încât să se asigure dreptul minorilor de a avea vizite fără dispozitiv de separare în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale.

La începutul pandemiei, printr-o adresă a Inspectorului General al Poliției Române din 12 martie 2020 s-a decis suspendarea, în regim de urgență, a dreptului la vizită a persoanelor private de libertate pe o perioadă determinată. Articolul 121 din Regulament prevede dreptul la comunicări on-line o dată pe lună cu durata de până la 30 de minute și faptul că *administrația centrului poate amenaja, în sectorul administrativ, spații dotate conform anexei nr. 1. Echipamentul pentru comunicări online cuprinde: stație de lucru PC cu toate componentele necesare realizării comunicării audio-video online, calculatoare, camere web sau video, microfoane și surse neîntreruptibile de tensiune. Echipamentul trebuie securizat anti-vandalizare și împotriva accesului direct al persoanei la echipamentul de comunicare.* Regulamentul de Ordine Interioară al C.R.A.P. Sibiu prevede, de asemenea printre recompense, **suplimentarea numărului de convorbirilor on-line.**

De precizat, că Centrul asigura audierea persoanelor private de libertate folosind tehnologia online folosind sistemul de videoconferință. La data vizitei se desfășurase o ședință de judecată prin intermediul comunicării online într-un spațiu special amenajat. Centrul însă **nu avea amenajat un spațiu cu echipament care să asigure comunicarea on-line cu familia sau aparținătorii, acest drept nu se putea acorda.**

Articolul 8 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora prevede amenajarea în sectorului administrativ a unui spațiu pentru exercitarea dreptului la comunicări online și art. 121 precizează acordarea dreptului la comunicări online o dată pe lună. Scopul comunicărilor on-line este de a menține o legătură constantă a persoanei private de libertate cu familia, de a crește șansele de îmbunătățire a relațiilor cu mediul de suport al deținuților mai ales în situațiile în care există o distanță mare între centru și domiciliul familiei/aparținătorilor. În cadrul vizitelor MNP s-a constatat că în multe dintre centre erau custodiate persoane care aveau domiciliu în alt județ sau în altă țară, persoane de cetățenie străină cât și cazuri sociale când familia nu deținea resurse financiare pentru a le vizita în arest.

Cu privire la schema de personal, în centru lucrau 22 de angajați dintre care cinci angajați erau delegați de la alte structuri prin modificarea raporturilor de serviciu. Cu toate acestea, un număr de **7 posturi erau vacante**. Conducerea C.R.A.P. Sibiu a precizat că au fost efectuate mai multe demersuri în scris către conducerea unității și Serviciul Coordonare Centre de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul I.G.P.R. prin care s-a solicitat necesitatea suplimentării unui număr de funcții sau completarea funcțiilor vacante existente la nivelul structurii. Având în vedere fluctuația evidentă în astfel de centre se recomandă **continuarea demersurilor necesare în vederea ocupării posturilor vacante**, astfel încât să nu mai fie nevoie de personal delegat de la alte servicii ale Inspectoratului. Personalul angajat al Centrului necesită o specializare în contactul cu persoanele private de libertate din arest care prezintă anumite particularități și nu este oportun a exista fluctuații de personal pe perioade scurte de timp pentru acoperirea deficitului de personal.

În cadrul personalului centrului erau polițiști de sex feminin astfel încât se puteau respecta prevederile Regulamentului care stipulează că, *în cazul în care pentru sunt custodiate persoane private de libertate de sex feminin, serviciul de pază și supraveghere se asigură obligatoriu și de către un polițist de sex feminin...iar dacă centrul nu are încadrat suficient personal de feminin pentru a asigura serviciul de pază și supraveghere, administrația centrului dispune măsurile necesare exercitării temporare a acestui serviciu de către personal de sex feminin din cadrul altor structuri*, art. 190 alin. (3) și (4) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul nr. 14 din 9 februarie 2018 al Ministerului Afacerilor Interne.

Hrana persoanelor custodiate provenea de la bucătăria (popota) inspectoratului de poliție. Echipa de vizită a constatat că hrana primită la data vizitei corespundea din punct de vedere calitativ și cantitativ. De asemenea, nu au fost sesizate nemulțumiri cu privire la calitatea hranei din partea persoanelor custodiate. Centrul asigură spații frigorifice pentru păstrarea alimentelor primite la vizită sau cumpărate, iar în fiecare dimineață era permis accesul la frigidere.

2.2. Tratamentul persoanelor private de libertate

Normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) prezintă trei garanții fundamentale ale persoanelor aflate în custodia poliției ca având o importanță deosebită împotriva relelor tratamente: dreptul persoanei la notificarea detenției către o terță parte aleasă de ea (fie că e vorba de un membru al familiei sau un prieten), dreptul de a avea acces la un avocat și dreptul de a solicita examinarea medicală de către un doctor ales de persoana reținută (suplimentar față de examinarea realizată de medicul care deserveste centrul) [extras din cel de-al 2-lea Raport general, 1992].

Din verificarea documentelor s-a constatat că procesele verbale întocmite la introducerea în arest conțineau informarea unei terțe persoane, în cele mai multe cazuri era indicată relația cu aceasta (rudenie, prietenie) și numărul de telefon. Au fost și situații când persoana privată de libertate a declarat în scris că nu dorește ca o terță persoană să fie anunțată. Dreptul de a avea acces la un avocat (fie angajat, fie din oficiu) era respectat. Nu au fost însă situații raportate de persoanele private de libertate cu privire la solicitarea unei examinări medicale de un alt medic. Informarea cu privire la drepturile persoanelor era realizată, persoanele custodiate își cunoșteau drepturile, puteau solicita și primeau informații

suplimentare de la personalul centrului. Totodată articole din regulamentul centrului erau afișate pe interiorul ușilor camerelor de cazare.

În centru erau instalate camere de supraveghere video în spațiile comune. În ceea ce privește audierea persoanelor private de libertate s-a constatat că în camera de anchetă din sectorul administrativ al centrului **nu era instalată o cameră de supraveghere audio/video**. Normele C.P.T. (norma 36) stipulează că *înregistrarea electronică (audio și/sau video) a interviurilor poliției reprezintă pentru persoanele private de libertate o garanție suplimentară împotriva rețelilor de tratament. Aceasta este atât în interesul persoanelor care au fost maltratate de poliție cât și al ofițerilor de poliție confrunțați cu declarații nefondate privind aplicarea rețelilor de tratament fizice sau presiunilor psihologice. Înregistrarea electronică a interviurilor de către poliție reduce, de asemenea, posibilitatea pentru persoanele implicate de a nega în mod fals ceea ce declaraseră.*

Un alt aspect îngrijorător identificat în camera de anchetă era cu privire la **reflectoarele cu lumină puternică**. Deși reprezentanții centrului au declarat că ele sunt folosite doar în situația fotografierii persoanelor private de libertate, **acestea nu sunt necesare, sunt interzise**. Normele C.P.T. (37) interzic aceste reflectoare: *Comitetul a descoperit încăperi rezervate interogatoriilor care aveau un grad ridicat de intimidare: de exemplu încăperile erau decorate în întregime în negru și echipate cu reflectoare îndreptate către scaunul folosit de persoana interogată. Astfel de încăperi nu își au locul într-un serviciu de poliție.* Astfel se recomandă instalarea unei supravegheri audio/video și eliminarea reflectoarelor din camera de anchetă.

În ceea ce privește custodierea persoanelor aflate în situații de vulnerabilitate, Direcția Medicală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (prin adresele nr. 921.738 din 11.02.2021 și nr. 2.00.608 din 28.01.2021) și Centrul Medical Județean Sibiu (prin adresa nr. 1598646 din 24.03.2021) au transmis instituției Avocatul Poporului că pe perioada 2019-2020 la nivelul C.R.A.P. Sibiu au fost custodiate următoarele categorii de persoane: 125 persoane autodeclarate consumatoare de droguri (73 în 2019, 40 în 2020 și 12 în anul 2021), dintre acestea 8 persoane au necesitat evaluare psihiatrică, 87 minori, 65 femei, 8 persoane de cetățenie străină și 7 persoane cu vârsta peste 65 de ani. În ceea ce privește persoanele cu afecțiuni psihiatrice, au fost în evidență 21 persoane cu afecțiuni psihiatrice (11 în 2019 și 10 în 2020), LGBT (0) și persoane cu dizabilități (0).

Cu privire la situația trimiterilor pentru evaluare psihiatrică în 2019 au existat un număr de 11 persoane, 10 persoane în 2020 și în 2021 patru persoane dintre care (două prin medicul Centrului Medical Județean, o internare nevoluntară la solicitarea instanței de judecată și o expertiză medico-legală psihiatrică). Rezultatele expertizelor medico-legale psihiatrice ale persoanelor private de libertate nu erau comunicate C.M.J.-ului. La solicitarea instanței o persoană a fost internată nevoluntar la spitalul de psihiatrie din localitate și o altă persoană a fost internată pentru două zile pentru efectuarea expertizei medico-legală psihiatrice, la externare fiindu-i prescris tratament medicamentos.

Conform informațiilor transmise de C.M.J. Sibiu în perioada 2019-2021 la nivelul C.R.A.P. Sibiu a fost înregistrată o singură situație de autoagresiune (2021), **un refuz de hrană (2019- aproximativ 28 de ore) și o tentativă de suicid (2019), în toate aceste situații s-a efectuat evaluarea medicală și psihiatrică.**

Reprezentanții centrului au declarat că nu au existat cazuri de incidente deosebite care să pună în pericol viața și integritatea persoanelor private de libertate, a personalului angajat sau evadări în ultimii 3 ani.

Au fost totuși raportate **incidente** ale persoanelor private de libertate care au impus constituirea comisiei de disciplină, care a hotărât unele decizii pentru abaterile disciplinare constatate. Din studierea documentelor și în urma discuțiilor cu conducerea C.R.A.P.-ului Sibiu

a reieșit că în perioada 2019-2021 au fost săvârșite un număr de 8 abateri disciplinare (2019- 3, 2020-2 și 2021-3 dintre care două pentru aceeași persoană). Sancțiunile aplicate au constat în avertismente, suspendarea dreptului la a primi bunuri și a face cumpărături, etc. În principiu au fost situații de încălcare a regulamentelor interioare, situații de agresivitate verbală și fizică, de tulburare a liniștii centrului.

Spre exemplu, în anul 2021, a fost înregistrat un incident când o persoană privată de libertate s-a manifestat violent verbal și și-a provocat leziuni la nivelul brațului, primind în final îngrijiri medicale. Agentul de pază a făcut o solicitare pentru asistență psihologică fapt care nu s-a mai întâmplat, persoana arestată fiind transferată la Penitenciarul Aiud. Pentru incidentele de mai sus a fost sancționată cu avertisment. În alt caz, o persoană privată de libertate s-a manifestat violent și a tulburat liniștea centrului, sancțiunea decisă de comisia de disciplină fiind suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de o lună.

Nu au fost identificate situații de rele tratamente, purtare abuzivă, etc. Dimpotrivă, toate persoanele erau tratate corect datorită faptului că sunt tratate cu respect și respectată integritatea și demnitatea personală. Persoana de sex feminin era cazată individual, iar activitățile de pază și escortare se asigurau de un polițist de sex feminin.

2.2.1. În ceea ce privește asistență medicală

Persoanele private de libertate, de la intrarea în centrul de reținere și arestare preventivă beneficiau de calitatea de asigurat, serviciile de asistență medicală de bază și de specialitate și tratamentele recomandate erau asigurate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, medicamente prescrise în regim compensat/gratuit sau din fondul unității, aprobat cu această destinație.

În cadrul Centrului Medical Județean (C.M.J.) Sibiu nu era încadrat personal medical pentru C.R.A.P. Sibiu fiind un post vacant de personal contractual medic medicină de familie. Asistența medicală pentru persoanele private de libertate era asigurată de trei medici și doi asistenți medicali, din care un medic era responsabil cu asistența medicală curentă, zilnică. Asistența stomatologică era asigurată de un medic dentist din cadrul C.M.J. Echipa de vizită a purtat discuții cu medicul și asistentul medical, întrevederea a avut loc într-o cameră cu destinația cabinet consultații medicale care era dotată cu pat, birou și un fișet metalic cu câte un sertar corespunzător fiecărei camere de deținere în care era pregătită în organizatoare medicația persoanei private de libertate în cazul în care exista recomandare de tratament. Medicația era însoțită de un înscris în care se preciza numele persoanei, denumirea medicamentului și modul de administrare. **Fișetul nu se putea securiza prin încuiere.** Aceeași încăpere era destinată și activității de tuns/bărbierit având dotările necesare și tot aici funcționa o mașină de spălat rufe. Conform informațiilor primite, personalul medical în momentul în care asigura asistența medicală persoanelor private de libertate aducea aparatura necesară și medicația recomandată din cabinetul medical de la nivelul C.M.J., cabinetul din interiorul arestului nefiind dotat cu aparatură și medicamente (trusă medicală de urgență).

Având în vedere că incinta în care se desfășurau consultațiile medicale din interiorul arestului nu era organizată și dotată pentru a asigura un act medical în condiții corespunzătoare se recomandă **amenajarea unui spațiu care să fie destinat exclusiv consultațiilor medicale, dotarea cu aparatura și medicamente/materiale sanitare conform prevederilor din Anexa 1.**

La nivelul cabinetului medical, nu s-a identificat o evidență a persoanelor care au prezentat leziuni corporale la introducerea în arest sau în urma unor situații de auto/heteroagresiune. Leziunile constatate erau consemnate în registrul de consultații.

Subliniem prevederile legale cu privire la constatarea, consemnarea mărcilor traumatice și sesizarea unității de parchet competentă, conform Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, art. 32 - (1) *În cazul în care personalul medico-sanitar care efectuează examenul medical constată că persoana privată de libertate prezintă urme de violență, a fost supusă la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la rele tratamente sau acuză violențe împotriva sa are obligația de a sesiza, de îndată, unitatea de parchet competentă;* (2) *În această situație personalul medico-sanitar întocmește un proces verbal în care consemnează cele constatate, care se transmite de îndată unității de parchet competente prin note telefonice, fax, poștă electronică, sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris, condiții care să permită autorităților destinate să-i stabilească autenticitatea și la art. 161 alin. (2), pct. e) notă privind constatarea mărcilor traumatice.*

Ca urmare, se emite recomandarea ca **în toate cazurile în care se constată urme de violență corporală, personalul medico-sanitar să întocmească/completeze documentele prevăzute** în Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă care să fie transmise de îndată unității de parchet competente.

La art. 161 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, în enumerarea tipizatelor utilizate în desfășurarea activității medicale nu este cuprins și un registru de evidență a mărcilor traumatice. Acesta se impune a fi întocmit avându-se ca exemplu stipulările conținute la art. 106 și art. 159 alin. (8) din Regulamentul din 2016 de aplicare a Legii 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal: *mențiunile privind leziunile traumatice observate la depunere se consemnează în registrul prevăzut la art. 159 alin.(8), respectiv: semnele evidente de agresiune se înscriu într-un **registru special** în care se consemnează anul, luna, ziua și ora examenului medical, datele de identificare ale deținutului, descrierea urmelor de violență, proveniența acestora conform afirmațiilor deținutului și recomandările medicale.* Drept urmare, se emite recomandarea de **constituire la nivelul cabinetului medical a registrului evidență leziuni traumatice**, în sensul celor specificate mai sus.

În cadrul întrevederilor cu persoanele custodiate, câteva persoane au exprimat tulburări de somn. Medicul a recomandat unora dintre acestea medicație specifică. Alte persoane aveau recomandat tratament psihotrop ca urmare a consultului psihiatric. Cu toate acestea au existat situații (confirmate pe parcursul vizitei), când tratamentul de seară **era distribuit de către personalul nonmedical din cadrul centrului.**

În Regulament la art.158 alin. (4)–(6) este stipulat: *medicamentele și suplimentele alimentare sunt administrate persoanei private de libertate de către personalul medical sau în prezența acestuia; administrarea medicamentelor antidiabetice, tuberculostatice, antiepileptice, antipsihotice, anxiolitice, hipnotice și sedative, precum și a altor medicamente, la recomandarea medicului, se face strict supravegheat, în funcție de caz.* Aspectul referitor la distribuirea medicamentelor de către personal specializat sau în prezența acestuia era menționat și în Regulamentul de Ordine Interioară al C.R.A.P. Sibiu (p 6).

Ca urmare se recomandă ca **distribuirea/administrarea medicamentelor persoanelor private de libertate să fie făcută numai de către personalul medical.**

Două dintre persoanele private de libertate, cunoscute cu istoric psihiatric, au fost supuse unei expertize medico-legale psihiatrice în cadrul Spitalului Clinic de Psihiatrie "Dr. Gheorghe Preda" Sibiu. Reprezentanții centrului au relatat că nu au primit rezultatul expertizei psihiatrice și nici măcar eventuale concluzii sau recomandări ale comisiei de expertiză. Una dintre persoane a avut dispusă măsura internării medicale, a fost internată timp de o zi, iar cealaltă persoană a fost expertizată în aceeași zi.

Cu privire la anunțarea medicului de unitate și a conducerii centrului, subliniem că în cazul unor persoane private de libertate care au fost expertizate medico-legal psihiatric, comunicarea nu atât a rezultatului expertizei medico-legale psihiatrice cu privire la aprecierea discernământului la momentul comiterii faptei, cât a unor concluzii, riscuri și a gradului de periculozitate a persoanelor reținute și arestate și eventuale recomandări ale comisiei de expertiză medico-legală psihiatrică către conducerea Centrului de Reținere și Arestare Preventivă, devine obligatorie în scopul asigurării siguranței persoanelor custodiate, a personalului angajat și a prevenirii oricăror incidente deosebite, cu risc pentru siguranța deținerii.

Normele procedurale din 25 mai 2020 privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale prevăd (art.5) *obligația medicilor legiști de a păstra secretul de serviciu și de a asigura protecția informațiilor, în conformitate cu normele deontologiei profesionale. În scopul îndeplinirii acestei obligații medicii legiști lit. a) aduc la cunoștința persoanelor în custodie rezultatul lucrărilor medico-legale menționate, dar nu prin aceasta nu se aduce atingere activității de urmărire penală.*

La vizita delegației Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în Marea Britanie în anul 2016 s-a accentuat asigurarea asistenței psihiatrice persoanelor custodiate și necesitatea pregătirii specializate:

Delegația s-a întâlnit cu o persoană reținută în secția de poliție Brixton, care prezenta un comportament psihotic acut clar și totuși fusese certificată de medicul legist examinator (FME) ca fiind „aptă să fie reținută” în custodia poliției. Acest exemplu și alte informații adunate de delegația din spitalele de psihiatrie vizitate demonstrează că este în continuare nevoie ca toți examinatorii medico-legali și personalul de custodie să primească o pregătire adecvată cu privire la problemele de sănătate mintală, în special cele din secțiile de poliție unde nu există o asistență medicală psihiatrică sau acces la o echipă de sănătate mintală.

Se recomandă conducerii C.R.A.P. solicitarea concluziilor/recomandărilor comisiei de expertiză medico-legală psihiatrică cu privire la starea de sănătate psihică și a riscului/gradului de periculozitate a persoanelor private de libertate pentru siguranța deținerii.

La momentul vizitei în centru erau custodiate și persoane care săvârșiseră fapte deosebit de grave (de exemplu omor). Acestea nu au fost evaluate psihiatric și nici nu aveau recomandat tratament psihiatric.

În cadrul vizitelor MNP s-au întâlnit și situații în care o persoană privată de libertate care a efectuat expertiză medico-legală psihiatrică, ulterior, pe parcursul detenției în penitenciar, avea dispusă măsura prevăzută de art. 109 CP (obligarea la tratament medical), însă la fișa medicală a persoanei private de libertate nu existau documente în care să fie precizat diagnosticul și recomandarea de tratament. Drept urmare medicul de unitate era în situația de a întreprinde demersuri în vederea prezentării la consult de specialitate psihiatric, ceea ce întârzie instituirea tratamentului specific.

Referitor la infectarea cu virusul COVID-19, la nivelul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă a existat în anul 2020 un sigur caz confirmat pozitiv cu virusul SARS-CoV-2 în rândul unei persoane private de libertate. Persoana nou depusă a prezentat simptome la intrarea în centru, a fost cazată individual, a fost testată și confirmată. S-a solicitat transferul acesteia la un spital penitenciar, însă autoritățile nu au acceptat transferul, astfel că aceasta a rămas în custodia centrului din Sibiu. Nu au fost înregistrate complicații medicale.

În contextul epidemiologic actual, numărul cazurilor de infectare cu virusul COVID-19 a crescut, persoanele admise în arest pot să nu prezinte simptome de infectare. Practica întâlnită

în cadrul centrelor de reținere și arestare preventivă este de a caza persoanele nou admise singure în cameră. Această practică are câteva dezavantaje în primul rând cu privire la limitarea locurilor de cazare. În al doilea rând are un risc crescut pentru viața persoanei private de libertate nou depuse. **În perioada pandemiei (2020-2021), chiar la câteva ore după admiterea în arest, câteva persoane cazate singure în cameră s-au sinucis. La C.R.A.P. Vâlcea o persoană s-a sinucis la mai puține de oră și la C.R.A.P. Constanța la mai puțin de două ore,** reprezentanții instituției declarând: *Decizia provizorie prin care persoana încarcerată să fie repartizată singură într-una din camerele de detenție s-a luat împotriva prevenirii răspândirii infecției cu COVID-19.* În practică, persoanele custodiate nu sunt testate. **Or, o primă măsură preventivă mult mai eficientă este testarea rapidă pentru virusul COVID-19.**

2.2.2. În ceea ce privește asistența psihologică

Activitatea de asistență psihologică desfășurată în centru este reglementată de Dispoziția Inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române nr. 48 din 27.05.2019 privind modul de acordare a asistenței psihologice persoanelor private de libertate aflate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Inspectoratului General al Poliției Române.

Solicitarea de asistență psihologică era făcută de persoanele private de libertate către șeful centrului, iar acesta transmitea solicitarea Compartimentului de Psihologie din cadrul unității de poliție. În cadrul Compartimentului de Psihologie erau ocupate două funcții de psiholog care asigurau evaluarea și asistența psihologică pentru toate structurile din cadrul Ministerului Afacerilor de Interne din județul Sibiu cât și pentru persoanele custodiate în C.R.A.P. Sibiu.

În urma acordării asistenței psihologice, ofițerul psiholog redacta o Fișă de evidență a activității de asistență psihologică și o Notă de concluzii și recomandări, care putea cuprinde continuarea activității de asistență psihologică, consult medical de specialitate prin rețeaua MAI, monitorizarea comportamentului de către lucrătorii centrului sau cazarea în camera de protecție/izolare. Consimțământul informat era necesar atât în cazul adulților cât și pentru minori prin părinte sau reprezentanți legali. S-a constatat că persoanele custodiate au beneficiat de asistență psihologică, în unele cazuri solicitarea persoanei private de libertate a primit răspuns și ofițerul psiholog a acordat asistență psihologică însumând un număr de trei ședințe.

Conform informațiilor transmise de Compartimentul Psihologie din cadrul I.P.J. Sibiu în perioada 2019 și până la data vizitei a fost realizat un număr total de 75 activități de asistență psihologică cu persoanele private de libertate, la solicitarea acestora sau la solicitarea personalului C.R.A.P. Sibiu. De asemenea și personalul angajat al centrului puteau beneficia de asistență psihologică.

Pe parcursul anului 2019, psihologii din cadrul inspectoratului au acordat un număr de 34 ședințe de asistență psihologică pentru un număr de 28 persoane private de libertate, respectiv 25 persoane de gen masculin și 3 persoane de gen feminin. Din numărul total de persoane private de libertate 6 beneficiari au fost minori. Au fost formulate 9 solicitări de asistență pentru care nu a fost acordată asistența psihologică, întrucât persoanele private de libertate au fost fie transferate la penitenciar, fie au fost puse în libertate sub control judiciar. Pentru o persoană privată de libertate minoră nu a fost acordată asistența psihologică întrucât nu s-a obținut consimțământul informat al părintelui/tutorei legale. În anul 2019 a existat o singură situație în care, prin Nota de concluzii și recomandări, a fost recomandat consult medical de specialitate prin rețeaua M.A.I. În majoritatea cazurilor, la încheierea activității de

asistență psihologică, s-a recomandat monitorizarea comportamentului persoanei private de libertate de către lucrătorii C.R.A.P. și sesizarea de îndată a psihologului despre apariția unor eventuale manifestări cu risc pentru siguranța deținerii.

Pe parcursul anului 2020, au fost acordate un număr de 35 ședințe de asistență psihologică pentru 27 persoane private de libertate (dintre care două femei și șapte minori). În cazul a trei persoane prin Nota de concluzii și recomandări a fost enunțată necesitatea ca Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Sibiu să informeze Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Sibiu, în vederea asigurării serviciilor de specialitate pentru consumatori de substanțe psihoactive. În cinci cazuri au fost constatate dificultăți de adaptare la mediul privativ de libertate, fiind formulată recomandarea de monitorizare a comportamentului persoanei private de libertate de către lucrătorii C.R.A.P. De asemenea, în trei situații solicitările de asistență nu au fost onorate, întrucât persoanele private de libertate au fost transferate la penitenciar.

În perioada ianuarie-martie 2021 au fost acordate un număr de 6 ședințe de asistență psihologică pentru un număr de 3 persoane private de libertate. Într-un singur caz a fost menționat refuzul de hrană, restul solicitărilor întemeindu-se pe acordarea sprijinului calificat în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale a persoanelor reținute.

Cu privire la custodierea minorilor, în perioada 2019-2021 (martie) au fost custodiați 87 de minori, unii dintre aceștia pentru o perioadă de 24 de ore. Conform informațiilor Compartimentului Psihologie din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean, **în aceeași perioadă 2019-2021 doar 13 minori au beneficiat de asistență psihologică.**

Cunoscând volumul mare de muncă al psihologilor cu întregul personal din diferite structuri din cadrul I.P.J. Sibiu, precizăm prevederile articolului 117 (2) din Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede: *Pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acordă asistență psihologică, în condițiile stabilite prin regulamentul prevăzut la art. 107 alin. (2), în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice sau morale.* Introducerea unui minor în arest chiar și pentru 24 de ore are efecte cu impact psihoemoțional puternic asupra sa. Astfel, **se recomandă acordarea asistenței psihologice tuturor minorilor custodiați în centru prin informarea de îndată a ofițerilor psihologi.**

La nivelul structurii de reținere și arestare preventivă, era planificată implementarea unui Program de profilaxie pentru creșterea rezilienței polițiștilor, însă contextul epidemiologic și impunerea unor restricții privind desfășurarea activităților de grup nu a permis punerea în aplicare a acestuia. Ofițerii psihologi au precizat că acest program va fi implementat în cursul anului 2021, dacă situația va permite desfășurarea acestor activități în condiții de siguranță sanitară.

Precizăm că ceea ce privește activitățile lucrative neremunerate s-a remarcat în mod pozitiv că prin decizia șefului centrului a fost selectată o persoană privată de libertate la muncă în interiorul centrului. Pe parcursul vizitei s-a observat că persoanele private de libertate puteau beneficia de asistență religioasă, fiind prezent un preot la solicitarea uneia dintre persoanele custodiate.

În final, au fost studiate și verificate: Registrul de consemn general/special de predare primire a serviciului de pază și supraveghere a persoanelor private de libertate internate în spital, Registrul de evidență a solicitărilor de consult medical (în 2020 -141 de solicitări și în anul 2021 până la data vizitei 35 de solicitări), Registrul de predare-primire serviciu, Registrul

de evidență a proceselor verbale de percheziție a camerelor de detenție, Registrul de evidență a activităților de muncă neremunerată, Registrul de evidență a scoaterilor la curtea de plimbare, Registrul de evidență a convorbirilor telefonice și convorbirilor on-line, Registrul de evidență vizite, pachete și sume de bani și Registrul de cereri diverse. Din studierea documentelor a rezultat întocmirea corespunzătoare a acestora fiind completate și înregistrate corect.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Sibiu, județul Sibiu să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. adaptarea sectorului vizită astfel încât să se asigure dreptul minorilor de a avea vizite fără dispozitiv de separare în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale;
2. asigurarea dreptului la convorbiri online prin amenajarea unui spațiu pentru convorbiri online conform Regulamentului;
3. acordarea asistenței psihologice tuturor minorilor custodiați în centru prin informarea de îndată a ofițerilor psihologi și încurajarea solicitării asistenței psihologice în cazul adulților custodiați;
4. adaptarea accesului în incinta centrului și amenajarea unei camere cu baie care să fie folosită de persoanele cu dizabilități, în cazul custodierii acestora, în condiții care să respecte demnitatea umană;
5. dotarea curții de plimbare cu aparate pentru exerciții fizice și cu bănci;
6. eliminarea reflectoarelor puternice care prezintă un grad ridicat de intimidare și instalarea unei camere de supraveghere audio/video în camera de anchetă;
7. distribuirea/administrarea medicamentelor persoanelor private de libertate să fie făcută numai de către personalul medical; CMY
8. constituirea la nivelul cabinetului medical a registrului evidență leziuni traumatiche; CMY
9. solicitarea concluziilor/recomandărilor comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la starea de sănătate psihică și a riscului/gradului de pericolozitate a persoanelor private de libertate pentru siguranța deținerii; CMY
10. amenajarea în cadrul arestului a unui spațiu cu destinația exclusiv pentru cabinet medical, dotarea acestuia cu aparat de urgență conform Anexei; CMY
11. realizarea testării rapide a persoanelor private de libertate pentru prevenirea infectării cu virusul COVID-19; CMY
12. dotarea cu televizoare în camere de deținere pentru respectarea dreptului la informare a persoanelor private de libertate și pentru petrecerea timpului liber, dotarea cu scaune pentru camere și adaptarea deschiderii/închiderii ferestrelor pentru a putea fi aerisite de la interior;